

معاونت درمان

شناسنامه و استاندارد خدمت

سونوگرافی رحم و تخمدان ترانس واژینال

پاییز ۱۴۰۲

تنظیم و تدوین اولیه:

دکتر مرتضی صانعی طاهری، استاد رادیولوژی، رئیس انجمن رادیولوژی، عضو هیأت‌بورد رادیولوژی
دکتر محمد علی کریمی، رادیولوژیست، عضو هیأت‌مدیره و دبیر کمیته زنان و مامایی انجمن رادیولوژی
دکتر علیرضا اسپید متخصص رادیولوژی و عضو هیأت‌مدیره انجمن رادیولوژی
دکتر رضا گرامی عضو هیأت‌مدیره انجمن رادیولوژی و استادیار دانشگاه علوم پزشکی ارتش
دکتر مرضیه وحید دستجردی دبیر بورد رشته تخصصی زنان و زایمان
دکتر اشرف جمال پرناتولوژیست رییس انجمن علمی پرناتولوژی ایران
دکتر سودابه کاظمی پرناتولوژیست رییس انجمن متخصصین زنان و زایمان ایران
دکتر ساغر صالح پور فلوشیپ ناباروری نماینده انجمن علمی باروری و ناباروری ایران
دکتر محمد ابراهیم بارسانزاد رییس انجمن علمی باروری و ناباروری ایران
دکتر مهیار محمدی فرد فلوشیپ رادیولوژی اینترونشنال عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
دکتر بهناز مرادی رادیولوژیست عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر اشرف معینی فلوشیپ ناباروری دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر اشرف آل یاسین فلوشیپ ناباروری عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر معصومه گیتی رادیولوژیست عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر پریچهر پور انصاری متخصص زنان و زایمان عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
دکتر صدیقه حسینی موسی، فلوشیپ ناباروری، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، دبیر جوانی جمعیت معاونت درمان
با همکاری:
مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌ها معاونت درمان

مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه استانداردسازی و تدوین راهنماهای بالینی

دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین):

سونوگرافی رحم و تخمدان ترانس واژینال

کد ملی: ۷۰۱۶۹۰

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

در این سونوگرافی رحم از نظر سائز، شکل، موقعیت قرارگیری، وضعیت اندومتر و میومتر، و سرویکس و هرگونه نمای غیرطبیعی میومتر و اندومتر و اکوژنیستی رحم.. بررسی می‌شوند. تخمدان‌ها نیز از نظر سائز و شکل و محل قرارگیری و ضایعاتی از قبیل توده‌ها و کیست‌ها و... مورد بررسی قرار می‌گیرند. همچنین وجود مایع آزاد در لگن و ضایعات احتمالی لوله‌های رحمی از قبیل هیدروسالپنکس، نیز قابل بررسی است. همچنین در بیماران نابارور تحت درمان از سونوگرافی ترانس واژینال جهت ارزیابی رشد فولیکولی در سیکل‌های تحریک تخمک گذاری و IUI و IVF و ICSI و تنظیم میزان داروهای تجویز شده به بیمار و تعیین زمان دقیق تخمک برداری از بیمار و پایش ضخامت اندومتر در سیکل‌های انتقال جنین فریز و تعیین زمان دقیق انتقال جنین استفاده می‌شود.

جهت انجام عمل پانکچر تخمدان و بدست آوردن تخمک در اتاق عمل و جهت آسپیراسیون مایع آسیت در بیماران دچار سندرم هایپر استیمولیشن تخمدان (OHSS)

ج) اندیکاسیون انجام:

- درد لگنی، دیسمنوره، خونریزی غیرطبیعی رحم، تاخیر قاعدگی، آمنوره، شک به توده رحم، شک به ضایعات تخمدانی، تخمدان‌های پلی‌کیستیک، بررسی سائز فولیکول و تخمک‌گذاری، عفونت‌های لگنی، نازایی، فالوآپ پاتولوژی‌های قبلی، بررسی بقایای بارداری، بررسی IUD، پیگیری خانم‌های پس از یائسگی و بررسی آندومتر و....

در بیماران نابارور تحت درمان:

- جهت ارزیابی رشد فولیکولی در سیکل‌های تحریک تخمک گذاری و IUI و IVF و ICSI
- جهت تنظیم میزان داروهای تجویز شده به بیمار در سیکل‌های تحریک تخمک گذاری
- جهت تعیین زمان دقیق تخمک برداری از بیمار
- جهت پایش ضخامت اندومتر در سیکل‌های انتقال جنین فریز

- جهت تعیین زمان دقیق انتقال جنین
- جهت انجام عمل پانکچر تخمدان و بدست آوردن تخمک در اتاق عمل
- جهت آسپیراسیون مایع آسیت در بیماران دچار سندرم هایپر استیمولیشن تخمدان (OHSS)
- جهت بررسی ساک بارداری در افرادی که تست حاملگی آنها مثبت شده است

ج-۱) تعداد دفعات مورد نیاز:

حداقل یک بار است، بر حسب مورد تکرار می شود. در بیماران نابارور بر حسب پاسخ بیمار به درمان دارویی هر ۳ تا ۴ روز یکبار تا زمان انجام تخمک برداری و یا انجام تلقیح داخل رحمی در IUI و یا انتقال جنین

ج-۲) فواصل انجام:

بر حسب مورد از یک یا چند روز تا چند ماه متفاوت است.

د) ویژگی های فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

کلیه پزشکان و ماماها

هـ) ویژگی های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

رادیولوژیست

فلوشیپ پریناتولوژیست

فلوشیپ ناباروری

متخصص زنان دوره دیده مورد تایید وزارت بهداشت، در مراکز سطح دو ناباروری، صرفاً برای بیماران تحت مراقبت خود، در صورت

عدم دسترسی به موارد فوق

و) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	تکنسین	۱ نفر	دیپلم به بالا	--	آماده سازی بیمار تایپ و ارائه گزارش

ز) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

مراکز تصویربرداری و رادیولوژی پزشکی / مطب / درمانگاه / بیمارستان / مراکز خدمات درمان ناباروری سطح ۲ و ۳

ح) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

دستگاه سونوگرافی مجهز به پروب واژینال

ط) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)
۱	کاغذ چاپگر	بر حسب نیاز
۲	ژل-کاغذ A4- ملحفه یکبار مصرف-کاور استریل واژینال	

ی) استانداردهای گزارش

- شکل و سایز و موقعیت قرارگیری رحم.
- اکوی میومترهای و گزارش دقیق توده های رحمی
- ضخامت اندومتر (ضخیم ترین محل در وضعیت عمود بر خط طولی میدلاین؛ در صورت وجود مایع ضخامت دولایه اندومتر بدون مایع ذکر شود) و ضایعات اندومترهای
- وضعیت سرویکس

- سایز و شکل تخمدانها و توصیف دقیق ضایعات آنها از قبیل کیست های تخمدانی
- کلدوساک خلفی از نظر مایع و ضایعات فضاگیر

- تعداد و سایز فولیکولها در سیکلهای تحریک تخمک گذاری و IUI و IVF و ICSI

- ضخامت اندومتر در سیکلهای انتقال جنین

گ) شواهد علمی در خصوص کمتر اندیکاسیون های دقیق خدمت:

دوشیزگان (virgins) / عدم رضایت بیمار

ل) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

حداقل ۱۰ دقیقه

منابع:

AIUM-ISOUG-ACOG- ACR- Diagnostic Ultrasound/CM, Rumack 2018

